ZŠ HORÁCKÉ NÁMĚSTÍ 13

HORÁČEK

ROČNÍK 2020 / 2021 – ČÍSLO 1

ZŠ BRNO, HORÁCKÉ NÁMĚSTÍ 13

V tomto čísle:

- formativní hodnocení
- distanční výuka
- asistenti ve škole
- akce

Formativní hodnocení = FH trocha teorie

Formativní hodnocení je něco, co do současné školy patří prostě proto, že slouží žákům k tomu, aby se lépe učili a více se naučili.

Za FH lze označit každé hodnocení, které přináší užitečnou informaci o aktuálním stavu vědomostí a dovedností žáka, a to především v tom smyslu, že žák bude vědět, kde se právě nachází a také co má dělat, aby se něčemu dalšímu naučil.

Ač to zní docela jednoduše, realizovat to vůbec není snadné. Snahou není známky ze školy vymýtit, jen se zamyslet, jaké funkce už nemohou ze své podstaty naplňovat.

Podstatná úloha hodnocení spočívá v tom, že je zpětnovazebnou informací pro samotného žáka. Žák má hodnocení rozumět tak, aby jeho prostřednictvím dokázal sám zlepšovat svou práci.

Je potřeba si uvědomit, že používáním číselného hodnocení primárně rozlišujeme, kdo je lepší a kdo horší.

Při FH je nutno ještě něco významného přidat – informovat žáka o tom, co se naučil, co se ještě nenaučil, a poradit, jak se učit dál a dosáhnout dalšího pokroku ve svém úsilí v učení.

Příklady z praxe: dva způsoby komunikace

1. Martino, jsi velice nadaná žákyně, sebejistá, výborná čtenářka. Tvá práce je na jedničku.

2. Eliško, tvoje úvaha o knize je dobře strukturovaná, postupně se věnuješ jednotlivým znakům knihy, v závěru doplníš konkrétní příklady. Líbí se mi, že si v rámci úvahy pokládáš otázky. Celkově považuji tvou úvahu za zdařilou. Příště si po sobě zkus ještě jednou práci přečíst, aby ses vyvarovala drobných gramatických chyb z nepozornosti.

V prvním případě si Martina odnáší pouze informaci, že je nadaná, že je její práce opět na jedničku.

Ve druhém případě se Eliška dozví, co se jí v práci podařilo, navíc dostane radu, která jí pomůže příště práci napsat ještě lépe.

FH vytváří také lepší klima ve třídě. Žák začíná vnímat učitele méně jako autoritu, která ho posuzuje, a více jako pomocníka při učení. Žák přebírá odpovědnost za své učení, což se projeví i v tom, že v případě neúspěchu tolik nesvaluje odpovědnost na jiné, nýbrž si uvědomuje, v čem byl jeho výkon nedokonalý a jak jej zlepšit.

Při FH je potřeba si uvědomit, kam směřuji, kde se právě nacházím, jak se dostanu k cíli. A to je dlouhá cesta.

Jednou z důležitých složek FH je SEBEHODNOCENÍ, tzn. žákův výkon, žákova reflexe, učitelova reflexe. Nositelem hodnotící aktivity je tedy žák. Žák ale musí mít daná kritéria, podle kterých je schopen se hodnotit. Proto by již od začátku měl učitel vnášet do přemýšlení žáků otázku, proč svoji práci hodnotím tak, jak ji hodnotím. To u žáků zvyšuje zájem o jejich vlastní učení a výsledky práce. Aby sebehodnocení bylo smysluplné, nemělo by se zaměřovat jen na afektivní složku (co se mi líbilo) a být pouhou nahodilou činností, ale musí jít o plánovanou a systematickou činnost, která bude běžnou součástí vzdělávání. Mezi techniky FH se zaměřením na sebehodnocení patří: pohyby rukou, grafické symboly – smajlíci, jedna věta na závěr hodiny, hodnotící komunikativní kruh, sebehodnotící listy, žákův erb, vyber-vyměň-vyber atd.

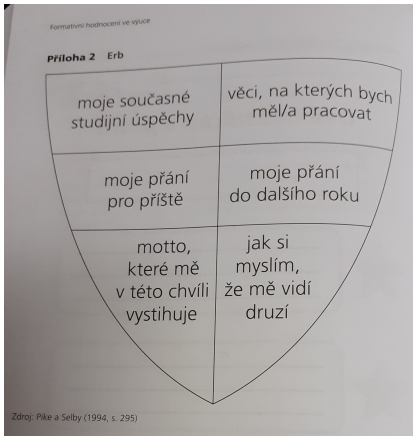

Já jsem se svými žáky ve čtvrtém ročníku začala velmi pomalu. Zkusila jsem se nejprve zamyslet nad cíli, které si dávám v rámci příprav na hodinu - méně znamená někdy více, a to zde platí víc než jistě.

To stejné jsem se snažila vysvětlit a ukázat dětem. Děti mají dále u sebe mapu pokroku v českém jazyce, kam si zkouší už od distanční výuky zaznamenávat své malé úspěšné kroky vzhůru. Při hodnocení čehokoliv zadám známku, ale ještě k tomu buď s dítkem mluvím, nebo k práci připíšu pár slov. Ano, zabere to více času, nelze to vytvářet stále. Je dobré si říci: „Teď se mi tato aktivita hodí, zkusím ji ohodnotit zásadami FH.“

Jak bylo řečeno, do FH patří i sebehodnocení. Děti mají své hodnotící sešitky, zkouší používat popisný jazyk – také nástroj FH, hodnotí své úspěchy i neúspěchy. Učí se přijmout i negativní hodnocení bez zbytečných emočních výbuchů, což je nesmírně důležité umět pro vlastní cestu životem.

Petra Oprchalová

Naše škola je zapojena do několika projektů formativního hodnocení,

například čtyři učitelé do projektu **Cestou vývojového kontinua**. Ten se zaměřuje na přímou podporu pedagogů v oblasti formativního hodnocení ve školní praxi a využívá přitom vývojové kontinuum pro rozvoj odpovědného chování vůči přírodě a lidem.

V projektu spolupracujeme s dalšími školami z Olomouckého a Jihomoravského kraje a pracujeme pod odborným vedením členů z Lipky a NaZemi a pod záštitou doc. Jany Kratochvílové z Pedagogické fakulty MU v Brně. Do projektu jsme zapojeni na tři roky.

První setkání proběhlo v březnu 2019, kdy jsme odjeli na víkendovou akci do CHKO Litovelské Pomoraví, kde jsme se s projektem, jeho náplní i s lidmi seznamovali a prožili zde studium v úzkém spojení s přírodou. Po návratu do školy jsme horlivě diskutovali s ostatními kolegy, jestli používají prvky formativního hodnocení, jak hodnotí žáky kromě známek, jak používají zpětnou vazbu k žákovi, zda popisují jeho výkon, jestli umí pracovat s chybou, zda se žák umí ohodnotit sám atd. Proběhlo tak první sdílení formativního hodnocení mezi pedagogy, které je nesmírně důležité pro další pedagogický rozvoj.

A hlavou nám, účastníkům projektu, proběhlo, na co vše se máme zeptat na dalších setkáních s lektory.

Abychom na něco nezapomněli, začali jsme si zavádět reflektivní deníky, stanovovat svoje cíle výuky, kam chceme s dětmi v procesu učení „dojít“. Zamýšleli jsme se nad používáním hodnotícího a popisného jazyka pro žáka, učili jsme se používat kritéria hodnocení.

V druhém roce konání projektu jsme se opět setkávali každý měsíc se skupinou pedagogů z Jihomoravského kraje a s lektory z Lipky a NaZemi. Opět jsme vyjeli na třídenní konferenci, tentokrát do Kaprálova mlýna v CHKO Moravský kras nedaleko Mariánského údolí v Líšni. Na lekcích jsme se pokoušeli stanovovat cíle výuky vzhledem k místním environmentálním a sociálním problémům, které se v okolí školy mohou vyskytovat. Zaměřili jsme se na oblast vnímání, vztah k místu, jak případný problém v místě řešit, jaké badatelské dovednosti k tomu potřebujeme a jestli jsme připraveni vyjednat změnu.

Prožili jsme tajemnou noc v jeskyni, kde jsme si připomněli nádherný příběh o prožitku a vnímavosti z knihy Malý princ:

Tak si malý princ ochočil lišku. A tu se přiblížila hodina odchodu.
„Ach budu plakat,“ řekla liška.
„To je tvá vina,“ řekl malý princ. „Nepřál jsem ti nic zlého, ale tys chtěla, abych si tě ochočil...“
„Ovšem,“ řekla liška.
„Ale budeš plakat!“ namítl malý princ.
„Budu plakat,“ řekla liška.
„Tak tím nic nezískáš!“
„Získám, vzpomeň si na tu barvu obilí.“
A potom dodala: „Jdi se podívat ještě jednou na růže. Pochopíš, že ta tvá je jediná na světě. Přijdeš mi dát sbohem a já ti dám dárek - tajemství.“
Malý princ odběhl podívat se znovu na růže.
„Vy se mé růži nepodobáte, vy ještě nic nejste,“ řekl jim. „Nikdo si vás neochočil a vy jste si taky nikoho neochočily. Jste takové, jaká byla má liška. Byla to jen liška podobná statisícům jiných lišek. Ale stala se z ní má přítelkyně a teď je pro mne jediná na světě.“
A růže byly celé zaražené.
„Jste krásné, ale jste prázdné,“ pokračoval. „Není možné pro vás umřít. Pravda, o mé růži by si obyčejný chodec myslel, že se vám podobá. Ale ona jediná je důležitější než vy všechny, protože právě ji jsem zaléval. Protože ji jsem dával pod poklop. Protože ji jsem chránil zástěnou. Protože jí jsem pozabíjel housenky (kromě dvou nebo tří, z kterých budou motýli). Protože právě ji jsem poslouchal, jak naříkala nebo se chlubila, nebo dokonce někdy mlčela. Protože je to má růže.“
A vrátil se k lišce.
„Sbohem...,“ řekl.
„Sbohem,“ řekla liška. „Tady je to mé tajemství, úplně prostinké: správně vidíme jen srdcem.
Co je důležité, je očím neviditelné.“
„Co je důležité, je očím neviditelné,“ opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.
„A pro ten čas, který jsi své růži věnoval, je ta tvá růže tak důležitá.“
„A pro ten čas, který jsem své růži věnoval...,“ řekl malý princ, aby si to zapamatoval.
„Lidé zapomněli na tuto pravdu,“ řekla liška. „Ale ty na ni nesmíš zapomenout. Stáváš se navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal. Jsi zodpovědný za svou růži...“
Jsem zodpovědný za svou růži...,“ opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.

A co z toho pro nás plyne? Když my vedeme žáky k citlivému vnímání okolí, k odpovědnému chování k přírodě, k životnímu prostředí a v rámci projektů je učíme hledat, bádat, pracovat s chybou, řešit problém, spolupracovat s ostatními, přijímat jejich názory, být k sobě tolerantní a taktní, spolupracovat s rodinou, tak s takovými hodnotami nám žáci v budoucnu ukáží odpovědné jednání k přírodě i k lidem, které mohou ovlivnit právě oni.

Covidová situace postihla i náš projekt. Ten v roce 2020 mohl pokračovat pouze online setkáváními. Takto proběhla i třetí konference, nikoliv v CHKO Pálavské vrchy, jak bylo původně plánováno, ale z obývacích pokojů čtyřiceti členů projektu formativního hodnocení. Zde jsme se zamýšleli, jakými způsoby šířit formativní hodnocení a poznatky o něm v naší škole a jak je předávat pedagogům. Toto jsme také rozebírali s kolegy projektu z malých vesnických i velkých městských škol. Zamýšleli jsme se, jaké důkazy z hodin máme o používání formativního hodnocení.

Zjistili jsme, že nejlepší bude záznam videa z vyučovacích hodin. A tak jsme se učili filmovat. Nejprve sebe. Učili jsme se na sebe ze záznamu dívat. Přemýšleli jsme o tom, jak nás vidí naši žáci, jestli k nim promlouváme smysluplně, jednoduše a srozumitelně. Nyní nás čeká pod „taktovkou GDPR“ natáčení vyučovacích hodin a jejich následný rozbor.

V roce 2021 budou naše projektová setkávání zaměřena právě na rozbory videí vyučovacích hodin, ve kterých budeme hledat prvky formativního hodnocení, o kterých jsme se dozvěděli na konferencích i z vlastních prožitků v hodinách s žáky. A hlavně si budeme klást otázky. Potřebujeme ve výuce známky? Číselnou škálu 1 – 5? Nebude lépe si říkat, co se dítěti ve škole povedlo, co se dozvědělo, co zažilo? Bude vhodné u známek zůstat, ale řádně okomentovat, jaký posun vědomostí, dovedností a schopností u žáka nastal? Jak tyto informace o úspěších, neúspěších a rezervách žákova učení předávat rodičům?

Otázky vyvstanou jistě i další. My, žáci i rodiče se budeme, můžeme a chceme zamýšlet nad společným naším zájmem - dítětem, žákem.

Michaela Albrechtová

„Nevím, potřebuji poradit.“
Formativní hodnocení na naší škole

Formativní hodnocení je velmi moderní pojem. Všude o něm slyšíme, až z toho vzniká dojem, že učitelé by už měli umět formativně hodnotit. Podle nás ale přečíst knihu nestačí. Je to dlouhodobý proces přemýšlení o tom, jak učit. Proto si nedovolujeme říct, že formativní hodnocení ovládáme. Jsme někde uprostřed cesty, která nám dává smysl stále víc a víc.

Proto jsme založili formativní skupinu na naší škole, a to jak pro první stupeň, tak pro druhý stupeň. Na druhém stupni se vytvořila skupinka sedmi kolegů, kteří mohou společně prozkoumávat metody a formy formativního hodnocení, přemýšlet o svých přípravách na jednotlivé hodiny společně s kolegy, reflektovat (ohlížet se zpět) svoje hodiny a propojovat látku jednotlivých předmětů.

Jak se formativní hodnocení projevuje ve vyučovacích hodinách?
Učíme děti, jak si poradit v dané situaci – když nevím, zeptám se spolužáka, učebnice, zdrojů z internetu a nakonec až učitele.

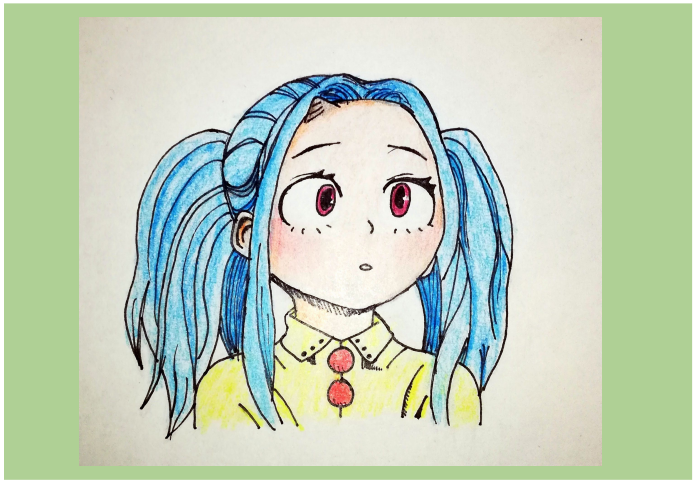

Na začátku učiva si žák stanoví cíl, kterého chce dosáhnout, a průběžně si ověřuje, že jde tímto směrem. Prací učitele je představit žákům cíl a žáci jsou vedeni k tomu, aby objevili kroky k naplnění cíle.

Vedeme žáky k upřímnosti a k zodpovědnosti za své učení. Ve výuce se tedy objevují i věty: „Nevím, potřebuji poradit.“ „Omlouvám se, nedával jsem pozor, doplním si učivo o přestávce.“ „Já to nechápu, je tady někdo, kdo by mi mohl pomoci?“ Tyto věty nehodnotíme, ale využíváme k osobnímu růstu dítěte a k bezpečnému prostředí ve výuce. Chyba je pro nás příležitost k učení.

Učitelé nevnímají testy jako konečné definitivní hodnocení znalostí a dovedností, ale jako zdroj informací pro děti, na čem ještě mohou pracovat (zkušební prověřovací testy bez známek jako příprava pro následný test). Pro děti je důležité heslo „Kde jsem, kam směřuji a jak k tomu dojdu“.

Učitel se snaží o **popisný jazyk** – hodnotí tak práci žáka, ne žáka samotného,

např. o projektu z přírodopisu:

„Na základě tvé práce vidím, že umíš zařadit živočicha do systému. Příště by bylo přínosné získat ještě více informací o jejich životě, chování a obrázek popsat, aby sloužil ostatním spolužákům k lepšímu pochopení látky.“

Výuka matematiky v 1. A

Sdělení je více konkrétní a jasně žáka navádí, jak vypracovat příští úkol lépe. Na závěr bychom chtěli říci, že i pro nás je formativní hodnocení zároveň výzvou a možností stále se učit, jak učit ještě lépe – smysluplněji.

Jana Vlachová, Lenka Mynářová, Irena Procházková

Distanční výuka

Alenky v říši Zoomu

Bylo nebylo...za devatero horami a devatero řekami, za Medlánkami, stálo jedno školní království, které usnulo kvůli restrikcím císaře pána, který bojoval s temnou a záhadnou nemocí schvacující zemi…

Po necelých dvou měsících v novém školním roce začaly školní lavice opět zet prázdnotou. Učitelé znovu čelili nelehkému úkolu, a to přenést svoji výuku do online prostoru a zpřístupnit ji žákům naučnou, zábavnou a uchopitelnou formou. Na tuto výzvu si povolali na pomoc několikero online pomocníků, kteří jim měli zefektivnit hodiny, žáky zaktivizovat a zlepšit práci učitelů i žáků samotných.

Největšími pomocníky v distanční výuce se na naší škole staly programy **Moodle** a **Zoom**, každý z nich pak zaštiťoval jinou část výuky a vzájemně se doplňovaly. Asynchronní část byla realizována přes platformu Moodle, kde žáci našli podklady pro své studium v týdenních intervalech. Jedním z nejvýraznějších benefitů tohoto systému je přehlednost, uživatelská přívětivost a v neposlední řadě schopnost úkoly a materiály dle potřeby výuky organizovat. Tento program byl pro některé již známý. Paní učitelka Filáková jej používala v roli studenta ve svých vysokoškolských letech.

Stejně jako naši žáci oceňuje lehkou orientaci v Moodlu a to, že je vše pohromadě. Naopak vizuální stránka systému ji neoslovila, pro žáky se jí zdála mdlá a nudná, a tak sáhla po různých obrázcích a gifech, aby se v tomto prostoru žákům více líbilo.

Druhým nejskloňovanějším bojovníkem v distanční výuce byl Zoom. Tato platforma pokrývá synchronní část výuky, zprostředkovává tedy žákům a učitelům propojení v online prostoru. Jeden z nejvýznačnějších přínosů Zoomu byla bezpochyby možnost využití **„breakout rooms”**, díky kterým byla možnost realizovat skupinové práce i při online hodinách.

Tato vychytávka se zamlouvala většině žáků, kteří jsou na skupinové práce zvyklí z prezenční výuky a nemuseli se jich vzdávat. Učitelé oceňovali sociální interakce mezi žáky v „breakout rooms“ a rozvíjení komunikačních a organizačních dovedností, které žáci demonstrují ve skupinové práci. Samozřejmě ani Zoom nebyl „bez háčků“. Paní učitelka Bortlíková přiznává, že byla zpočátku zmatená při ovládání programu, avšak posléze se i díky kolegiální podpoře začala cítit jistější a využívala četné nástroje, které Zoom nabízí. Také dodává, že vidí velký potenciál Zoomu například při podpoře žáků s delší absencí. Zoom se tedy i po distanční výuce odinstalovávat nebude :)

Dalším ze způsobů, jak motivovat žáky ve výuce v této náročné situaci, se staly populární únikové hry. Ty slouží k interaktivnímu a zábavnému plnění rozličných úkolů v atraktivním prostředí. Jedním, kdo únikovky vytvářel, byl pan učitel Jelínek, který oceňuje jejich poutavost, ale poukazuje na náročnost vytvoření dobré únikovky. Pro hodiny zeměpisu se rozhodl pro únikovky se zajímavým příběhem, který provázel žáky při řešení úkolů v různých zeměpisných lokacích.

Dalšími asistenty při zkvalitňování a v budování interaktivnosti výuky byly platformy **Padlet** a Mentimeter. Padlet funguje jako virtuální nástěnka, kam žáci připínají své myšlenky, odpovědi či výstupy. Pro vrstevnické učení pak Padlet nabízí možnost vzájemné zpětné vazby pomocí komentářů. Nespornou výhodou Padletu je zapojení všech žáků ve stejnou dobu stejně jako vytváření prostoru pro formativní hodnocení. Příspěvky žáků totiž zůstávají připnuté na ,,nástěnkách”, a mohou tak být modifikované po zpětné vazbě.

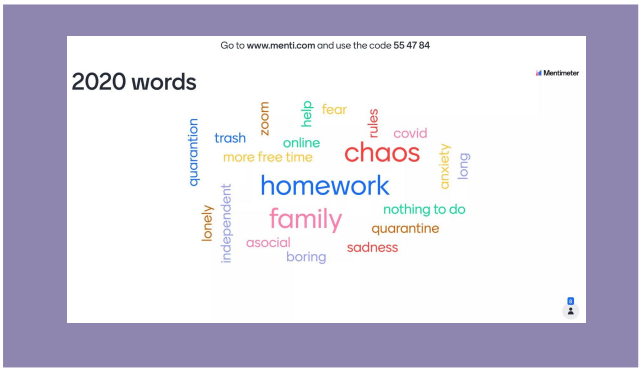

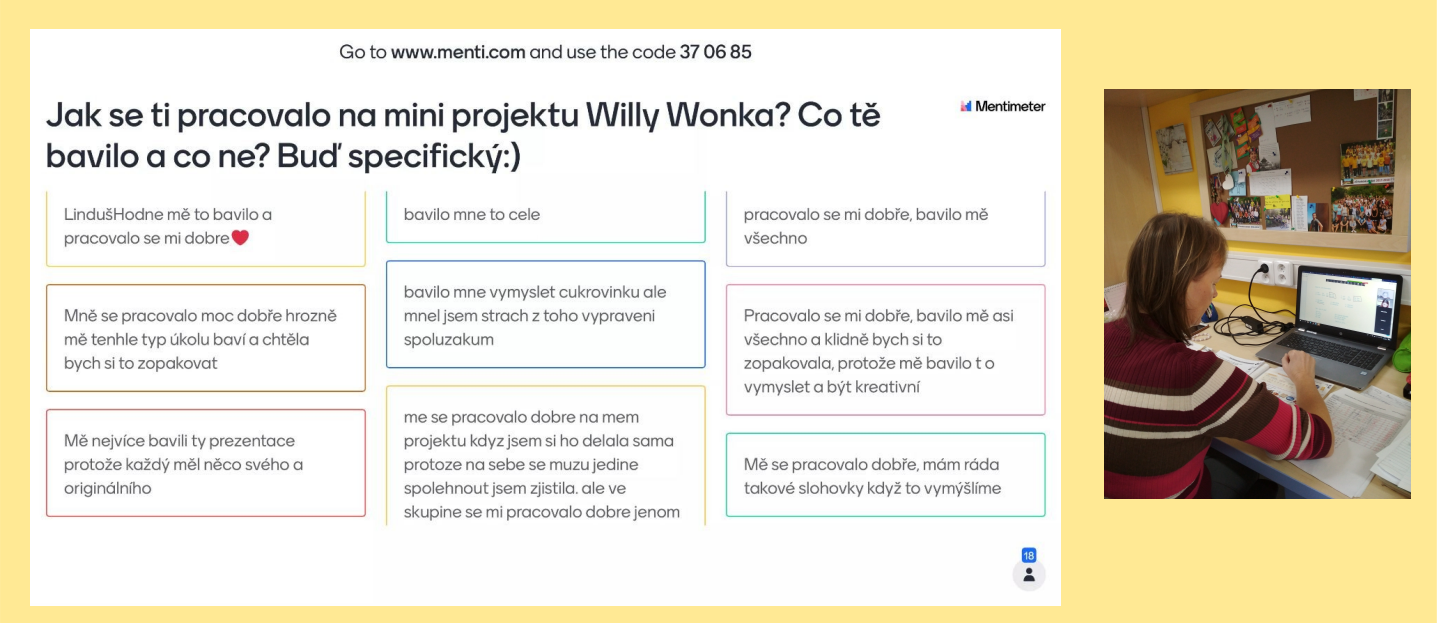

Druhým zmíněným nástrojem je **Mentimeter**, což je virtuální rozhraní podporující myšlenkové mapy, slovní mraky či kvízy. Žákům se zamlouvá anonymita tohoto programu, naopak učitelé oceňují jeho službu při brainstormingu, klíčových slovech či při zjišťování zpětné vazby od žáků.
Naši žáci i učitelé udělali obrovský krok ve využívání technologií a jsou více jistější při používání interaktivních online platforem. I když nic nenahradí lidský kontakt, společné chvíle ve třídách a budování dobrého klimatu, buďme pyšní, že jsme udělali z nouze ctnost a prohlubujeme naše technologické schopnosti vstříc 21. století.

Jesika Novotná a učitelé 2. stupně

„Slyšíme se?“

Co se změnilo během distanční výuky na prvním stupni?

Také na prvním stupni jsme se nejednou ocitli v situaci, kdy jsme museli vyměnit školní lavice za domácí pracovní stůl, každodenní setkávání nejen ve třídě za povídání pomocí sluchátek a web kamery. Během této doby jsme dokázali nejen odhalit tajemství webových stránek zvaných Zoom, ale také jsme hledali způsoby, jak nám může takový internet pomoci a jak ho co nejvíce využít pro náš prospěch. Dokázali jsme si najít online procvičování, videa, která nám pomáhala v přírodovědě a vlastivědě. Byly okamžiky, které nám přinášely obavy. Připojíme se všichni? Neztratíme připojení? Zvládneme vše?

Naštěstí obavy ustoupily, když nám na pomoc přišli rodiče a v očích dětí byli za hrdiny. Pomohli nám se připojit, udělat ze zmatku na psacím stole klidné pracoviště, když přišel hlad, přispěchali se záchranou.

Po úspěšném připojení se objevila paní učitelka a online vyučování mohlo začít. A nejvíce používaná věta paní učitelky nebyla „Co jsi doplnil do tohoto cvičení?“ nebo „Kolik vám vyšel tento příklad?“, ale velmi často zněly věty typu: „Slyšíme se? Tady se nikdo nehýbe. Mikrofon – zapni si mikrofon.“

Během této nelehké doby jsme ale zažili i chvíle, které nám vykouzlily úsměv na tváři. Přes web kameru jsme se seznámili s domácími mazlíčky a s rodinou. Často se k nám přidali i mladší sourozenci a společnost nám dělali naši oblíbení plyšoví kamarádi. Všichni nám fandili a drželi pěsti.

I když jsme se na chvíli setkali ve školních lavicích, už si opět zvykáme mít zase na uších sluchátka a včas kliknout na myš při připojování. Přes všechny tmavé obrazovky, přerušené wifi připojení jsme to zvládli a zvládneme znovu. Toto obtížné období překonáváme nejen díky dětem a učitelům, ale i rodičům, kteří nám jsou nesmírnou podporou. Už se na všechny těšíme zase offline.

Jitka Tichá a učitelé 1. stupně

Distanční výuka očima žáků 9. ročníku

Distanční výuku tu máme s přestávkami skoro rok. Ze začátku bylo fajn, že jsem mohla vstávat později, nemusela jsem vídat lidi, které nemusím, a úkoly jsem mohla dělat, kdy jsem chtěla. Jenže pak mě distanční výuka přestala bavit a čím déle ji máme, tím více ji nemám ráda. Chybí mi kontakt s lidmi, naučím se toho méně než ve škole a neumím si rozvrhnout čas, potřebuji pravidelný režim. Sice máme online hodiny, ale vnímám to spíše jako nějaké video než vyučovací hodinu, virtuální svět nikdy nemůže nahradit ten reálný. Doufám, že distanční výuka bude využívána jen v situacích, kdy je opravdu potřeba, a ne v normální době, jak chtějí někteří odborníci, protože klasickou výuku nic nenahradí.

Tereza Dítětová, žákyně

V dnešní době se stala online výuka pro většinu z nás úplně normální věcí. Ale co si o tom myslí ostatní? Já zastávám názor, že normální výuka ve škole je lepší. Jelikož jsem v 9. třídě, která je důležitá, protože se budou konat přijímací zkoušky, tak si myslím, že býti v lavici je o mnoho lepší, než sedět doma na židli a koukat do monitoru. Ve škole toho pochytím mnohem více a také se na to více soustředím. Ve škole se také učivo dá mnohem lépe pochopit než přes internet. Také testy přes internet nemají takovou hodnotu jako ve škole. Takže podle mého názoru je normální škola lepší. Co si o tom myslíte vy?

Jiří Janeček, žák

Distanční výuka mě zasáhla stejně jako všechny z nás. Bylo to něco nového, neznámého a žáci se rozdělili na dva břehy. Jedni distanční výuku chválí, jiní by se nejraději vrátili do školních lavic. Pokud jde o můj názor, bude něco mezi. Na jednu stranu mi v distanční výuce vyhovuje jakási volnost, na úkolech pracuji, kdy chci, ty nudné proložím těmi zábavnými. Na druhou stranu mi už škola trochu chybí. Je fajn mít kolem sebe spolužáky, kamarády a nadšené učitele. Je pravda, že máme ve škole trochu méně úkolů. A nebo mi to jen přijde. Distanční výuka je tedy v hodně ohledech fajn, učí nás samostatnosti a spolehlivosti. To bychom se podle mě ve škole nenaučili. Rozhodně si ale nemyslím, že bych zvládla zapomenout na školu a učit se jen distančně. Škola je prostě škola a málokdo nám ji dokáže plně nahradit.

Lenka Schubertová, žákyně

Přechod na distanční výuku se mi nejdříve zdál dobrý, protože jsem měl ten klasický přístup, že nebudu muset do školy. Avšak když se začaly blížit příjímací zkoušky, tak jsem si začal uvědomovat, že by vlastně bylo lepší, kdybychom do školy chodili, protože jsem sám věděl, že jsem toho vcelku zapomněl docela dost.
Špatná věc na online hodinách je, že když jen sedíme doma u počítače, tak je mnohem lehčí přestat dávat pozor a díky tomu nepochopit nějakou látku, kterou učitel právě vysvětluje.
Líbí se mi, že hodně učitelů respektuje to, že jejich předmět není jediný, co máme, a hodně času strávíme na přípravě na příjímací zkoušky.
Celkově si myslím, že online výuka není tak špatná, ale mnohem radši bych byl ve škole.

Jan Lasovský, žák

Distanční výuka očima učitele

Tak jsme v tom zase až po uši. Nahoru, dolů, nahoru, dolů jako na toboganu. Víme, že v této době není jiná možnost. Před vánočními prázdninami jsme často všichni slýchávali věty: „Nám se doma být nechce. Nudíme se. Je to pro nás těžké.“

Děti...

Dopoledne strávené před monitorem, snaha co nejlépe všechno pochopit, pak splnit zadané úkoly. Někdy „bojovat“ s technikou, někdy o místo u počítače se sourozenci. Na prostou vzájemnou komunikaci moc časového prostoru nezbývá, ani na to, že teď hned potřebuji pomoct a jenom já a že to bude trvat asi déle. Postupně mizí nadšení z nucených prázdnin, nové přestává být novým, ztrácí se motivace, přibývá únava ze stereotypu plnění povinností, nemožnosti vyžití ve sportu, vzrůstá množství hodin strávených u počítače.

My...

Snažíme se žákům co nejvíc pomoci a zajistit různé způsoby individuálního přístupu těm, co to nejvíc potřebují. Současně nabízíme možnosti formou různých dobrovolných úkolů i nadaným dětem. Vymýšlíme, jak žákům hodiny oživit a zpříjemnit, aby k nám nepřistupovali se strachem, ale s důvěrou. Nechceme je příliš zatěžovat, ale pochopitelně cítíme potřebu je něco naučit, zvláště v případě přechodu na střední školu.

Rodiče...

Vám patří velký dík, protože část naší práce v této době přechází i na vás. Pomáháte dětem s úkoly, kontrolujete jejich práci. V případě potřeby s námi komunikujete. Snažíte se je zaměstnat i jinak. Kromě toho chodíte do práce a mnohdy řešíte nejrůznější problémy související se současnou dobou.

Ale teď trochu z jiného konce...

Tato forma výuky nás učitele nutí se neustále zdokonalovat a pracovat odlišným způsobem, než na jaký jsme byli zvyklí. Děti vede k samostatnosti a cílenému rozvržení domácí práce.

Co říct na závěr...

Doufáme, že se co nejdřív všichni naživo sejdeme, že se budeme nejen společně učit, ale i si povídat třeba o přestávkách, pomáhat žákům s jejich problémy a starostmi, když poznáme, že je něco trápí, a prostě a vůbec...

Ilona Nesňalová

Asistenti v akci

Asistenti na Horáckém náměstí

Zkušenosti s asistenty pedagoga máme v naší škole dlouhodobé. Již při mém nástupu v září 2003 působila ve škole asistentka pedagoga u dívky s poruchou autistického spektra. Postupem času začali asistenti přibývat, i když to nebylo úplně jednoduché. Legislativní proces předpokládal nejen doporučení školského poradenského zařízení, ale také schválení krajským úřadem. Ke schválení sice vždy došlo, ale nikdy nebyl asistent financován tak, aby se pokryl úvazek, který byl na jeho místo doporučen.

Znamenalo to pro školu velkou finanční zátěž, protože rozdíl jsme museli zaplatit z peněz na platy ostatních pracovníků. Bylo to také období, kdy jsme se učili využívat práci asistentů tak, aby to bylo přínosné pro žáky i učitele. Změnou zákona se nám ulevilo v tom, že nemusíme o asistenty žádat žádný úřad, vycházíme pouze z doporučení poradenských zařízení a hlavně, co je důležité, máme je zaplacené. Počty asistentů do této doby značně narostly a asistenti se stali nedílnou součástí pedagogického týmu. Společně se pravidelně schází a sdílejí své zkušenosti, radosti i starosti a my doufáme, že tito naši kolegové budou moci ve své práci pokračovat i v následujících letech.

Ivana Melichárková

Asistenti jako zkušený a podporující tým profesionálů

Tým asistentů naší školy se za posledních pár let rozrostl na téměř třicet členů. Asistenti jsou pedagogičtí pracovníci s odborným vzdělání či kurzem. Působí ve třídách prvního i druhého stupně a spolupracují s vyučujícími při všemožných aktivitách třídy. Učitelé vnímají asistenty jako rovnocenné profesionály, kteří v současné době musí být samozřejmou součástí moderní školy. Naše většinou asistentky, ale i asistenti, jsou zapáleni pro svoji práci, jsou společně s třídním učitelem duchem třídy, vnímají atmosféru a dovedou být oporou všem potřebným žákům. Vytváří velký profesionální tým, metodicky vedený výchovnou poradkyní.

Na pravidelných společných schůzkách využívají prostor pro sdílení příkladů dobré praxe, vzájemně se od sebe inspirují a učí , radí si s řešením konkrétních situací. Na první pohled je zřejmý jejich zájem o svoje poslání i o vlastní profesní rozvoj. Jejich vlastní zkušenosti jsou tak bohaté, že mnozí organizují vzájemná tématická školení. Ve svých kompetencích se zdokonalují i díky absolvování profesně odborných kurzů a webinářů dalšího vzdělávání.

Irena Procházková, výchovná poradkyně, metodická vedoucí týmu asistentů pedagoga

... co k tomu říká školní psycholožka ...

Asistenti pedagoga jsou v dnešní době nedílnou součástí mnoha školních tříd a jinak tomu není ani u nás ve škole. Asistenty tu máme téměř ve všech třídách a jsme za to moc rádi. Role asistenta pedagoga je definována **ve vyhlášce č. 27/2016 Sb.** o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (ve znění pozdějších přepisů). Z tohoto dokumentu je možné zjistit, že hlavní pracovní náplní asistenta pedagoga je podpora jiného pedagogického pracovníka při vzdělávání žáka/ů se speciálními vzdělávacími potřebami na základě doporučení z pedagogicko-psychologické poradny, nebo speciálně pedagogického centra. Pod tuto podporu se dá zahrnout spousta věcí a aktivit a já si nesmírně cením toho, že jsou naši asistenti akční a kreativní a své práci se věnují naplno a s úžasným respektem k žákům, které mají ve třídě. Mnohdy se nejedná pouze o jednoho žáka, který by měl doporučeného asistenta, ale takových žáků bývá ve třídě více. I přesto naši asistenti zvládají dělit svou pozornost mezi všechny žáky, kteří je potřebují. Na naší škole je pozice asistenta respektována a oceňována a já bych byla velmi ráda, kdyby tomu tak bylo v budoucnu na všech školách.

Barbora Losenická

Z pohledu asistentky:

Pracuji na naší škole jako asistent pedagoga. V současné době mám na starost žáky z osmého ročníku. Z působení ve třídě mám velmi dobrý pocit hlavně proto, že svou pomoc poskytuji dětem, které ji potřebují a většinou o ni i stojí. Starám se o tři chlapce, kteří mají převážně výukové problémy – poruchu pozornosti a různé poruchy učení. Mohu tedy do značné míry uplatnit i své odborné znalosti. Mnoho let jsem totiž učila matematiku a chemii, jak na základní, tak na střední škole. Věřím, že moje práce je pro žáky přínosná. Se dvěma z nich spolupracuji už od druhé poloviny pátého ročníku a mohu říci, že posun zejména v samostatnosti a mluveném projevu je velký. Rodiče mají ode mě pravidelné informace o tom, jak se daří spolupráce s jejich dětmi. Z jejich reakcí je zřejmé, že i oni oceňují mou práci – to jsem jako učitelka zažila jen velmi zřídka. V neposlední řadě oceňuji možnost uplatnit své odborné i pedagogické znalosti při zastupování za nepřítomné kolegy, kteří učí matematiku a chemii. Je to příjemná změna a zároveň dobrý pocit z prospěšnosti zase jinak.Těším se na další roky společné práce s týmem asistentů i učitelů.

Hana Machalová

Z pohledu žáka:

Dle autentických slov rodičů a žáků asistenti pedagoga ve škole přináší pomoc dítěti se zapojením do kolektivu, konkrétně řešením vypjatých situací, učí ho, jak se má v určitých situacích zachovat. Asistent má více času a tím pádem i trpělivosti si s dítětem promluvit. Působí i jako psychická berlička, podpora při řešení věcí s vícero učiteli, jdou na věc společně a asistent dodá odvahu. Při učení, když dítě upadá do zoufalství (např. ho čeká test), dostane jej zpátky do pohody, aby vše zvládlo. Asistent připomene úkol nebo dohlédne, aby si jej nezapomnělo zapsat, učí dítě samostatnosti, posiluje sebedůvěru a ukazuje, jak správně reagovat na některé situace. Někdy, když má rodič má pocit, že jsou situace zoufalé, pomůže mu si o tom promluvit s asistentkou, která může působit i jako psychická podpora rodičů. Díky společnému tandemu asistentů s učiteli, dítě učení baví a má radost ze studia.

žák druhého stupně

Již třetím rokem pracuji jako asistent pedagoga. Tato pozice byla pro mě velmi lákavá, abych porozuměla, jakým způsobem se pracuje a pomáhá dětem, které mají přiznaná podpůrná opatření. Je smysluplná a obohacující, na druhé straně i vyčerpávající. Je velmi důležité mít vnitřní nastavení takové, že bezpodmínečně budu brát děti takové jaké jsou, s touhou jim pomoci. **Na prvním místě je souhra s třídním učitelem, která je klíčová. Pokud je tam nějaká disharmonie, děti to velmi rychle vycítí.** Je důležitá podpora od učitele, který by vás měl brát jako parťáka a dát též prostor ke kreativní a samostatné práci se žáky a též komunikaci s nimi. Jinak se dostáváte do pozice opravdu jen pomocníka, který hlídá děti a jejich chování. Pak mohou nastat situace, kdy děti někdy s vámi mluví neadekvátně. Doba jde stále dopředu, děti jsou velmi zvídavé a výuka by mohla být častěji pestřejší (škola prožitkem, častější výlety po okolí, přírodověda by se mohla učit v lese, nebo něco společně vypěstovat, aby děti viděly ten proces, který si takto lépe zapamatují). Každá další aktivita je motivuje více k tomu, aby zkoumaly dál a jejich vnitřní motivace sílí. Přestávky jsou velmi krátké, když potřebuje AP něco vyřešit se žáky, buď je může vzít z hodiny, ale to jim mohou utéct důležité informace, a nebo o přestávce, ale to je pro ně nefér, protože se na přestávky samozřejmě velmi těší a potřebují si též vyřídit svoje záležitosti. Také potřebují pohyb na čerstvém vzduchu, když ho nemají, vymýšlí lumpárny, křičí, běhají a takové kočírování dětí mne jako AP neuspokojuje, spíše vyčerpává… Moje zkušenost ze dvou škol je velmi odlišná. Škola, ve které tuto pozici vykonáváte, by měla mít asistentů více, aby rozuměli tomuto druhu práce a byla tam podpora poradce. Dny mohou být velmi klidné s časem na vytváření různých pomůcek, které dětem učivo vizualizují. A taky dny velmi náročné, kdy není čas téměř na nic a jen hlídáte chování dětí. Záleží asi na každém z nás, jak to cítí, kde je potřeba pomoci nebo pouze obcházet děti a kontrolovat, zda mají zápisy správně apod. Jako AP dětem nabízím různé druhy pomoci a nechávám je na vyzkoušení a po čase se každé dítě rozhodne, zda mu ta nabídnutá forma vyhovuje či ne. Nemáme takovou autoritu jako učitel, i když to může být velmi individuální.

Jana Krkošková

Co dělá takový asistent?

Jeho hlavním úkolem je pomáhat dětem se speciálními vzdělávacími potřebami překonávat jejich obtíže a zvládat školní povinnosti, co nejlépe to jde. Asistent však také pomáhá učitelům, s čímkoliv je potřeba. Asistent je muž devatera řemesel, což v době distanční výuky nabývá na významu a získává mnoho nových, dříve netušených podob.
Být asistentem na Horáckém je fajn, protože je nás tu hodně a stále se rozrůstáme. **Jsme taková velká parta lidí, kteří se navzájem podporují, a když je třeba, vždy si pomůžou. Věřím, že díky tomu u nás panuje dobrá atmosféra, kterou pociťují i ti, pro které tu jsme – děti naší školy.**

Lucie Vlasatíková

Na této škole učím velmi dlouhou dobu. Potkávám se i s dětmi mých bývalých žáků, někteří tuto školu už dokonce opustili.
Proč to říkám? Zažila jsem pochopitelně dobu, kdy asistenti na školách běžně nepracovali. O to lépe mohu posoudit výhody, které jejich účast na celém školním procesu přináší. Starají se především o svého přiděleného žáka, ale současně pomáhají i ostatním. Jak? Nejenom se zvládnutím učiva ....
Své svěřence velmi dobře znají, vždyť s nimi často tráví celou dobu výuky. Znají jejich potřeby, uvědomují si jejich možnosti. Fungují nejen jako pomocník učitele z hlediska organizace hodiny, ale představují i významnou pomoc při chystání výukových materiálů. Učitel se s nimi radí o zvolení nejlepšího způsobu zvládnutí výuky pro žáka jak z hlediska obsahu, rozsahu učiva i citlivého individuálního přístupu.
Znám příklady ze své učitelské praxe, kdy žák postupně ve spolupráci s asistentem nejen dosahoval dobrých výsledků souvisejících s rozvojem schopnosti kvalitně a samostatně pracovat, ale i se zklidnil, začal si víc věřit a upevňovat svoje místo v třídním kolektivu.
Mnohdy používají děti svého asistenta nejen jako průvodce výukou, ale taky jako kamaráda, který jim často dokáže pomoci v různých oblastech. *Myslím si, že všichni asistenti si během školního roku dokážou získat důvěru nejen svých dětí, ale často si za nimi pro radu a pomoc přijdou i ostatní děti ve třídě. Za nás, ale hlavně za naše žáky, vám asistentům, moc děkujeme.*

Ilona Nesňalová

Zaměstnání ☺ Práce asistenta

Jako asistentka pedagoga jsem začala pracovat v říjnu a ejhle, než jsem se stačila trochu rozkoukat - distanční výuka. V mém okolí jsem po změně zaměstnání setkala vesměs s reakcí: „Tak to máš super, budeš pořád doma…..“ Když jsem pak začala vysvětlovat, co vše práce s dětmi obnáší, bylo mi vesměs řečeno: „ Jééé tak to bych nemohl, na to nemám, nervy, trpělivost…..“ Do školství jsem přišla z úplně jiného oboru a musím říct, že obecně panuje názor: no jo učitelé, ti se mají, …. a asistenti ? - no to já vůbec nechápu, na co tam jsou. Ve čtvrtek jsem byla na svém prvním setkání asistentů. Velmi mě zaujala hra, kde jsme si měli vybrat jednu kartičku, která by nás nejlépe vystihovala. Moje kolegyně Lenka si vybrala divadelní masky a rozpovídala se. Tato karta mě nejlépe vystihuje, protože **během hodiny musím několikrát změnit svůj výraz, tón v hlase…. Záleží zrovna na dítěti, s kterým pracuji. Každé dítě má jiné tempo, každé reaguje jinak.** Těžko budu stejným způsobem pracovat s roztěkaným a nepozorným žákem, který potřebuje zklidnit, a snílkem, který vydrží celé hodiny koukat z okna a přemýšlet, jestli bylo dříve vajíčko, nebo slepička. Asistent opravdu musí být tak trochu herec, psycholog, učitel, administrativní pracovník, ale hlavě srdcař. Kdo si to zkusil, ví, jak je to těžké, a jak těžké je udržet dobré klima ve třídě, kde jsou děti z různých sociálních vrstev, s různými poruchami učení, které se mohou cítit odstrčeny. Není ale nic krásnějšího, než když přijdete ráno do třídy, kde se na vás sesypou děti s tím, že se na vás těšily. Toto se vám v jiné práci nestane. Já osobně bych chtěla být takový asistent, kterého bych přála svým dětem.

Jitka Juračková

Na ZŠ Horácké náměstí působím na pozici asistenta pedagoga (AP) již čtvrtým rokem a jako jednu z nejdůležitějších podmínek, pro plné využití této profese, vnímám vztah učitele a asistenta pedagoga. Pokud jsou tito dva pracovníci schopni upřímné komunikace a mají kompetence pro zvládání i obtížnějších situací, vytváří si schopnost navodit ve třídě velmi vlídné klima, v jehož duchu se nesou dny, týdny až roky spolupráce se všemi žáky. Zde bych zdůraznila právě rozdíl mezi profesí AP a osobního asistenta, kdy se pozice asistenta pedagoga zřizuje na doporučení speciálně pedagogického centra nebo pedagogicko psychologické poradny pro konkrétního podpořeného žáka se speciálně vzdělávacími potřebami (SVP), ale ukotvení jeho náplně práce se týká celé třídy a notně závisí na tom, co jaký žák či učitel potřebuje. Zatímco osobní asistent se věnuje konkrétnímu dítěti, kterému pomáhá většinou s běžnou osobní obsluhou aj. Náplň práce AP se týká zprostředkovávání výchovné a vzdělávací činnosti dětem s SVP (kterých může být ve třídě více), pomáhá žákům přizpůsobit se školnímu prostředí, zlepšit vzájemnou komunikaci, spolupracuje se zákonnými zástupci žáků s SVP a snaží se udržovat klima celé třídy.

Jako nejzajímavější aspekt této pozice vnímám fakt, že AP může prorůst do třídního kolektivu takovým způsobem, že s ním skoro až plně splyne, a poté je schopen vidět a vnímat autentické situace a dynamiku třídy více zúčastněně. Také se může podařit, že získá velkou důvěru žáků, kteří u něj začnou vyhledávat pomoc a podporu. Myslím, že když se toto podaří a AP jedná s dětmi plně upřímně, může poté obezřetně a empaticky fungovat jako učitelova sonda do kolektivu a zároveň je sám schopen plně výchovně působit či rozkrýt problémové situace, což pomáhá ke zdravému fungování celého kolektivu i jednotlivců. Také je na AP si udržet jistý profesionální přístup a vyváženost své funkce. Je důležité zmínit, že AP může využít mnohé podpory školy jako např. rozhovor s výchovným poradcem nebo jiným asistentem, mediaci pro učitele a AP, supervizi u školního psychologa aj., aby si tak udržel duševní vitalitu a spokojenost a mohl svou práci vykonávat naplno. V tomto ohledu se škola asistentům plně věnuje a stále aktivně pracuje na obohacení pracovních podmínek a pracovního prostředí pro AP a další pracovníky.

Michaela Novotná

Akce

Zeměpisná exkurze: žáci 7.A a 7.B se v září zúčastnili dvoudenní zeměpisné exkurze, během které zažili terénní výuku mimo jiné s využitím interaktivních map v tabletech, realizovali dotazníkové šetření, vytvářeli SWOT analýzu a vyzkoušeli si i geocaching.

To je jízda! 3.C na kolech...

Pasování prvňáčků na čtenáře: v září proběhlo v knihovně v Řečkovicích pasování malých školáčků na čtenáře.

Děkujeme panu starostovi za účast!

Adaptační pobyt 6. tříd

V září absolvovali žáci 6. ročníku adaptační pobyt v Podmitrově, který umožnil žákům seznámit se s novými spolužáky, vnímat důležitost tolerance a dodržování pravidel. Tento druh pobytu realizujeme pro nové kolektivy každoročně, jelikož má za cíl také ulehčit žákům přechod na 2. stupeň.

Horácký dream tým, který byl složen převážně z řad učitelů, našich bývalých absolventů či jejich rodičů, zazářil na turnaji v malé kopané umístěním na 3. místě.

Na podzim dostali naši prvňáčci od Dopravního podniku města Brna barevné roušky s obrázky tramvají. Předání proběhlo za přítomnosti vedení školy. Děkujeme za dárek!

Žákyně 7.D Linda Kubínová a Amálie Seidlová se umístily na 5. místě (v kategorii 12 - 15 let) v X. ročníku výtvarné soutěže pro děti a mládež Čarovné barvy země pořádané Slovanským hradištěm v Mikulčicích. Umístily se i žákyně ze 7.D Lucie Netrefová a Dora Dufková s prací „Diamonds“ a „Písečná pláž“.

Gratulujeme!

Zajímavá jsou pravidla pro vytváření obrazů. Nesmí se používat žádné barvy z tuby, žádné lepidlo. Povolený je jen přírodní materiál a pigmenty. Klacíky, písek a různé usušené plody se na plátno lepí speciální směsí připravenou z tvarohu.

Mikulášská besídka na 1. stupni: krátkou zarouškovanou návštěvu si pro děti z 1. stupně nachystali Mikuláš, čert a anděl, kteří dětem přinesli čokoládovou nadílku.

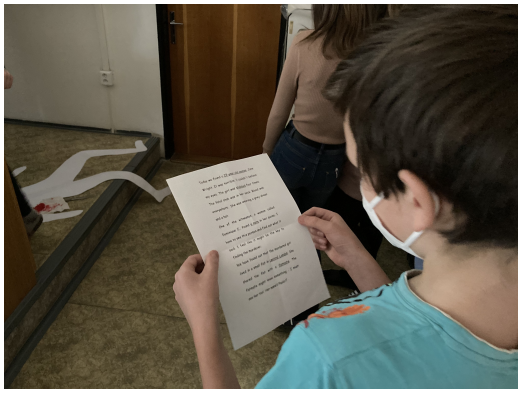

Předvánoční literárně-dramatický projekt v hodinách angličtiny na 2. stupni. Téma: Vražda v Londýně.

Také na 2. stupni proběhla letošní mikulášská besídka netradičně - podle covidu. Mikuláš s čertem a andělem sice přišli, ale nadílku pro žáky museli nechat před školou, protože je paní vrátná nepustila dovnitř. Děkujeme učitelům, kteří připravili pro žáky video, které je ke zhlédnutí na našem YouTube kanálu.

Jižní Morava čte

Letošní návštěva knihovny Jiřího Mahena se uskutečnila za přítomnosti autorky knih pro děti a historických románů pro dospělé Lucií Hlavinkovou, která žákům poodhalila krásu spisovatelské profese, např. kde vznikají první nápady na novou knihu, jak dlouho samotné psaní trvá, zda jsou hrdinové příběhu pouze výplodem fantazie.

Koronavirus – jak ho vnímají žákyně 1. stupně ...

Hudební výchova v 1.A - Když nemůžeme zpívat, zahrajeme si!

Projekt Příběhy našich sousedů: rozhovor s Hanou Bubníkovou a Jiřinou Langovou - sestrami Machatovými v rámci projektu Příběhy našich sousedů.

Projektu se zúčastnili žáci z 9.C. Příspěvek bude uložen do Paměti národa.

Kde nás najdete?

Horácké je otevřená škola

ZS_Horacke_13

www.zshoracke.org

skola@zshoracke.org

541 321 507

Den náborů 2020
Naši sportovci se předvedli na Dni náborů a na Dni sportu, kde strávili společně s dalšími kluby příjemný den pohybem. Zájemcům jsme také představili naše sportovní skupiny a spolupráci naší školy a žáků s klubem TAK Hellas Brno.

Navíc nás velmi potěšilo, že všechny pořízené záznamy potvrzují po odborné i lidské stránce vysoký standard Základní školy na Horáckém náměstí (a Úprkově), která je již dlouhá léta fakultní školou Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity a mimo jiné se dlouhodobě podílí na praktické přípravě budoucích učitelek a učitelů v primární škole. A vážíme si toho o to víc, že v současné epidemiologické situaci byla organizace celé akce ještě daleko náročnější, než obvykle.

Proto ještě jednou srdečně děkujeme za Váš pozitivní přístup, přejeme pevné zdraví i nervy ke zvládnutí nastalé situace a těšíme se na další spolupráci!

doc. Mgr. Jiří Havel, Ph.D.
vedoucí katedry

MASARYKOVA UNIVERZITA
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra primární pedagogiky
603 00 BRNO, Poříčí 31

Mgr. Ivana Melichárková
ZŠ Brno, Horácké náměstí 13

Poděkování vedoucího Katedry primární pedagogiky PdF MU pro naši školu za možnost natáčení vyučovacích hodin na 1. stupni naší školy na konci září.